

Curiositats de Montserrat

Autor: Rafael Romeu

Data de publicació: 18-05-2021

Reproduïm l'article que En Rafael Romeu va escriure per a la revista bimensual 'Infocalafell' de l'abril-maig d'enguany a l'entorn d'esdeveniments que van tenir lloc a la muntanya de Montserrat. Entre d'altres, que el monestir que s'hi hostatja va ser dels primers a tenir impremta, que va ser visitat moltes vegades per l'Emperador Carles I i que va ser dinamitat per les tropes de Napoleó.

Atès que aquest article sortirà publicat als entorns de la festa de la Mare de Déu de Montserrat, m'ha semblat oportú esmentar algunes curiositats sobre aquesta misteriosa muntanya i el santuari que hi ha.

En primer lloc explicaré els diferents noms que ha tingut aquesta peculiar serralada: els romans la van anomenar "Monts tortus" (muntanya torçada, recargolada). Els àrabs en deien "Carraf" (que porta aigua). En temps de Carlemany (s.VIII) se'n digué "Montsiat" (muntanya senyorial). Finalment, ha quedat el nom de "Montserrat" (muntanya serrada).

Ampliant la versió del "Carraf" (que porta aigua) hem de pensar que del seu interior hi neixen moltíssimes fonts; algunes d'elles són les que s'anomenen "fonts mentideres"; o sigui, que solament ragen quan ha plogut molt. Dissortadament, però, cada vegada hi ha menys surgències d'aigua, a causa, potser, del canvi climàtic.

Tots coneixem la comarca propera del "Garraf". A l'interior d'aquest massís rocallós, sec i àrid hi neixen fonts, algunes de les quals desguassen la seva aigua als penya-segats del litoral. Anant cap a Barcelona per la costa trobem el lloc anomenat "Aiguadolç". Per què aquest nom? Doncs, perquè hi neix una font a tocar del mar. Els pescadors de Calafell la coneixien bé i, algunes vegades, des de la barca estant, hi anaven a omplir el cànir, i deien que era una aigua molt bona.

En alguna ocasió, potser, hem sentit parlar del "Llibre Vermell" de Montserrat. És un incunable del segle XIV en què

s'hi descriuen relats i tradicions dels pelegrins; els cants i danses medievals que ajudaven a passar l'estona fins que arribés l'hora de la missa conventual. Aquest llibre, poc temps abans de la Guerra del Francès (1808), el van deixar al marquès de Llo, president de l'Acadèmia de Bones Lletres, per fer-ne un estudi. Al final de la guerra napoleònica, els soldats francesos, en la seva retirada, van calar foc al monestir i van dinamitar tot el santuari de Montserrat. No en va quedar res. El llibre "Vermell" (anomenat així pel color de les seves cobertes) es va salvar gràcies al fet que no era a Montserrat el dia del desastre. L'any 1885 el canonge Jaume Collell, de Vic, recuperava el "Llibre Vermell" per al monestir de Montserrat, no sense abans haver pagat 450 duros (dels 500 duros que li demanaven els posseïdors del còdex, hereus del marquès de Llo: 50.000 euros actuals).

El monestir de Montserrat va ser un dels primers cenobis que va tenir impremta. L'any 1499 s'hi va estampar el primer missal per a la congregació de monjos de l'orde de Sant Benet, i el directori sobre les "Instruccions i virtuts cardinals als novicis", impulsat per l'abat Garsia de Cisneros. El 1520 va editar uns pamflets de propaganda amb motiu de la proclamació del rei Carles I d'Espanya, per haver estat elegit emperador del Sacre Imperi Romano-Germànic, sota el nom de Carles V. En aquells mesos, el rei Carles es trobava a Barcelona celebrant Corts generals de Catalunya; pujà a la Santa Muntanya i oferí una llàntia votiva a la Mare de Déu. L'emperador Carles V fou el rei que més vegades visità el Santuari i sens dubte el més generós i devot de la Mare de Déu de Montserrat. Montserrat és l'editorial més antiga d'Europa.

El metge alemany Hieremias Gundlach, l'any 1606, va publicar un llibre titulat *Nova Hispaniae Regnorum descriptio*. En aquest manuscrit, entre d'altres temes, explica algunes ressenyes del seu viatge a Montserrat i hi inclou un dibuix descriptiu de les muntanyes, del santuari, de les ermites i dels frares. Explica el Dr. Gundlach que en els cims més rellevants d'aquesta serralada, s'hi podia veure una creu a cada un d'ells. Que els monjos amb cordes ja hi escalaven per anar a reparar alguna creu si queia o es malmetia. (La iconografia montserratina dels segles XVI al XVIII és unànime a mostrar els cims coronats amb una creu). També relata que, des del cim de Sant Jeroni, es poden veure les illes de Mallorca, Menorca i Eivissa (això mateix és el que va veure el rei Jaume I el Conqueridor quan hi va pujar, i li van agafar ganes d'anar-les a conquerir).

Igualment, l'autor alemany descriu que hi havia tretze ermites de monjos anacoretes escampades per tota la muntanya, i que, des del monestir, hi pujava ?tot sol, sense que ningú el conduís? un burret carregat amb menjar i altres articles de primera necessitat que repartia per cada un dels eremitoris dos cops per setmana. Que el burret quan arribava a l'ermita, trucava a la porta amb la pota, i esperava fins que sortia l'ermità. Altres autors també esmenten aquest animal de càrrega i afegeixen que "l'acompanyaven dos pollins joves, perquè aprenguessin a imitar-lo, i així quan fos vell el gran, el podrien substituir". L'ase repartidor, quan havia acabat la seva tasca, tornava dòcil, submís i obedient al monestir.

Curiositats molt curioses!!!

Rafael Romeu

INFOCALAFELL
Abril-Maig 2021